

Nr 202.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till arbetsrådet för budgetåret 1939/40; given Stockholms slott den 3 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 11 och 12, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1939/40 beräkna

dels till Arbetsrådet: Avlöningar ett förslagsanslag av 83,300 kronor,
dels ock till Arbetsrådet: Omkostnader ett förslagsanslag av 20,000 kronor.
Jag anhåller nu att till fortsatt behandling få upptaga dessa anslagsfrågor.

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 202.

1:o) **Arbetsrådet: Avlöningar.** I gällande författningar — lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning, instruktion den 4 maj 1934 (nr 182) för arbetsrådet samt lantarbetstidslagen den 26 juni 1936 (nr 333) — föreskrives om arbetsrådets organisation bland annat följande: Arbetsrådet skall bestå av minst sju ledamöter jämte suppleanter. För handläggning av ärenden, som avses i lantarbetstidslagen, skola utses två särskilda ledamöter, vilka för dessa fall ersätta två av förstnämnda ledamöter. För de två särskilda ledamöterna skola jämväl utses suppleanter. En av rådets ledamöter skall vara ordförande och chef samt en annan ledamot ställföreträdare för denne. En av ledamöterna är tillika byråchef i rådet.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1936 fastställt följande personalförteckning för arbetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/37:

Befattning	Personalförteckning.	
	Tjänstemän å extra stat.	Lönegrad
1 ledamot, tillika byråchef		B 30
1 sekreterare		B 26.

Vidare har Kungl. Maj:t den 22 april 1938 fastställt följande avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39:

Avlöningsstat.		
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	28,900
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	19,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	19,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,600
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	1,400
Summa förslagsanslag		kronor 70,500

Kungl. Maj:t har därjämte förklarat, att den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall tills vidare disponeras på följande sätt:

Arsarvode till en ordförande och chef (befattningen innehaves av ledamoten, tillika byråchefen)	kronor	4,000
Arsarvode till en ledamot, tillika ställföreträdare för ordföranden	»	2,000
Arsarvoden å 1,500 kronor till 7 ledamöter	»	10,500
Dagarvoden till ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	»	10,300
Ersättningar till ledamöter samt tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga för särskilda utredningar och undersökningar	»	2,000
Ersättningar till på arbetsrådets föranstaltande vid allmän underrätt hörda vittnen och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	100
Summa		kronor 28,900

I fråga om dagarvodenas beräkning gälla enligt brev den 30 juni 1936 tills vidare följande bestämmelser:

Annan ledamot av arbetsrådet än ordföranden och chefen samt suppleant för sådan ledamot äger att för varje dag, han deltagit i sammanträde i arbetsrådet, dock beträffande ledamot högst 60 dagar under ett budgetår, åtnjuta dagarvode, som skall utgå med trettio kronor till ordförandens ställföreträdare och dennes suppleant samt med tjugu kronor till annan ledamot och suppleant för sådan ledamot. Därest suppleant icke är bosatt i Stockholm eller där har sin verksamhet förlagd eller till följd av annat allmänt uppdrag, för vilket ersättning åtnjutes, där uppehåller sig, äger han, utöver nyssnämnda belopp, i dagarvode uppbära ytterligare tio kronor; och skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning för det fall, att suppleant i ledamots ställe tjänstgör vid förrättning utom Stockholm. Därest på grund av nu meddelade bestämmelser ävensom föreskrifterna i allmänna resereglementet med därtill hörande tilläggsbestämmelser till ledamot eller suppleant under samma dygn skall utgå såväl dagarvode som traktamentsersättning, skall emellertid ledamoten eller suppleanten eljest tillkommande dagarvode minskas med ett belopp, motsvarande den till honom utgående traktamentsersättningen.

I skrivelse den 5 september 1938 har *arbetsrådet* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för rådets verksamhet under nästa budgetår samt därvid till en början erinrat om att avlöningsanslaget för budgetåret 1937/38 å 67,300 kronor — varav till grundavlöningar m. m. 15,800 kronor — på grund av oförutsedda omständigheter visade sig vara otillräckligt. Arbetsrådet anför härom ytterligare:

Anledningen till att behov yppat sig av ökning av arbetsrådets anslag hade varit tillkomsten av 1936 års lantarbetstidslag och framförallt de år 1937 genomförda ändringarna i nyssnämnda lag. Till belysning av ökningen i rådets arbetsbörda efter ikraftträdandet av ifrågavarande lagändring kunde anföras, att medan antalet inkommande ärenden enligt lantarbetstidslagen under tiden 1 juli 1936—30 juni 1937 utgjort 235, detsamma under tiden 1 juli 1937—30 juni 1938 uppgått till 2,534. Arbetsrådet hade på grund av den under de sista månaderna av år 1937 inträdda stegringen i antalet inkommande ärenden sett sig nödsakat att — för att kunna i tillbörlig grad upprätthålla rådets verksamhet — hos Kungl. Maj:t i skrivelse den 17 januari 1938 begära förstärkning av anslaget för ifrågavarande budgetår. Genom brev den 18 mars 1938 hade därefter Kungl. Maj:t medgivit, att posten grundavlöningar m. m. finge utökas med 12,500 kronor. Av den för budgetåret 1937/38 sålunda till 28,300 kronor utökade anslagsposten till grundavlöningar m. m. hade under nämnda budgetår 24,384 kronor måst tagas i anspråk.

Arbetsrådet, som förutsätter, att rådets arbetsbörda under budgetåret 1939/40 kommer att bli minst lika stor som under föregående budgetår, har därför vid beräkandet av anslagsbehovet ansett sig böra utgå från det belopp, som under föregående budgetår visade sig vara erforderligt.

Emellertid har arbetsrådet i förevarande sammanhang ansett sig böra upptaga till prövning frågan om uppförandet å ordinarie stat av vissa befattningar hos rådet. Rådet framhåller härutinnan följande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1936, i samband med framställning om anslagsäskanden för budgetåret 1937/38, hade arbetsrådet hemställt, att vissa befattningar hos rådet måtte uppföras å ordinarie stat. Kungl. Maj:t

hade emellertid, såsom framginge av statsverkspropositionen till 1937 års riksdag, femte huvudtiteln, sid. 23, ansett, att den lämpliga tidpunkten icke för det dåvarande vore inne för överförande av tjänster hos rådet till ordinarie stat.

Den första allmänna begränsningen av arbetstiden hade tillkommit genom lag den 17 oktober 1919 om arbetstidens begränsning. Denna lag, som varit av provisorisk karaktär, hade sedermera efterträtts av reviderade, till sin giltighetstid begränsade arbetstidslagar åren 1921, 1923 och 1926. Nu gällande lag av år 1930 vore emellertid av permanent natur.

Vid 1936 års riksdag hade beslut fattats om införande av arbetstidsreglering jämväl för jordbruk och trädgårdsskötsel, vilka näringar vore undantagna från den allmänna arbetstidslagens omfattning. Lagen i detta ämne, lantarbetstidslagen, gällde till och med den 31 oktober 1939. Anledningen till att lagstiftningen givits temporär giltighet hade varit, bland annat, att erfarenheterna av dess tillämpning under någon tid borde avvaktas, innan ställning togs till frågorna om dess slutliga utformning. All sannolikhet talade emellertid för att lantarbetstidslagen förlängdes till sin giltighetstid efter den 31 oktober 1939. I detta avseende ville arbetsrådet hänvisa till statsrådsprotokollet i socialärenden den 21 juli 1938, enligt vilket åt arbetsrådet uppdragits att avgiva förslag till reviderad lag. Föredragande departementschefen hade därvid yttrat, bland annat, att det syntes honom ställt utom diskussion, att lantarbetstidslagen borde givas fortsatt giltighet efter den 31 oktober 1939.

Enligt arbetsrådets mening syntes inga skäl tala för att de båda nämnda arbetstidslagarna komme att upphävas eller inskränkas till sin omfattning och att rådets verksamhet på den grund skulle upphöra eller begränsas. Snarare syntes den allmänna utvecklingen på det sociala området giva stöd för den åsikten, att rådets uppgifter i framtiden komme att ökas, därigenom att arbetsreglering infördes på sådana områden av näringslivet, som ännu icke blivit föremål för dylik reglering.

Tidigare hade viss osäkerhet rått rörande arbetsrådets ställning med hänsyn till en ifrågasatt överflyttning av arbetstidsärendena till socialstyrelsen. Denna fråga finge emellertid anses definitivt löst genom den år 1937 genomförda omorganisationen av socialstyrelsen med överflyttande av styrelsens arbetarskyddsbyrå till riksförsäkringsanstalten, därvid förutsatts, att arbetsrådet skulle bestå såsom självständigt verk.

Det hade nu förflutit nära 20 år sedan arbetsrådets tillkomst, och det syntes därför icke obilligt, att rådets befattningshavare, av vilka flera innehaft anställning hos rådet sedan dess tillkomst eller den närmaste tiden därefter, komme i åtnjutande av de förmåner, som en ordinarie anställning medförde. Arbetsrådet finge jämväl erinra om att andra ämbetsverk med likartade sociala uppgifter, exempelvis pensionsstyrelsen, försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten, vore uppförda å ordinarie stat. I de nämnda ämbetsverkens stater hade vidare vid olika tillfällen under senare år en utökning av de ordinarie befattningarna ägt rum.

I den för rådet för närvarande gällande personalförteckningen finnas — såsom jag tidigare erinrat — å extra stat upptagna dels en ledamot, tillika byråchef, i lönegrad B 30, dels ock en sekreterare i lönegrad B 26. Dessutom finnas hos rådet stadigvarande anställda en extra ordinarie tjänsteman i 20:e lönegraden, en extra ordinarie kansliskrivare i 11:e lönegraden, ett extra ordinarie kanslibitråde i 7:e lönegraden, en extra tjänsteman i 10:e lönegraden, en extra tjänsteman med ett månadsarvode av 175 kronor, två skrivbiträden

och ett vaktbiträde. Arbetsrådet föreslår, att de fem förstnämnda befattningarna nu upptagas som ordinarie tjänster.

Beträffande befattningen som ledamot, tillika byråchef, finner rådet det vara synnerligen önskvärt, att denna med hänsyn bland annat till den utökade omfattningen av rådets ämbetsåligganden ombildas till en chefsbefattning i lönegraden 3 i löneplan B i det av 1938 års riksdag godkända reglementsförslaget. Arbetsrådet har härutinnan hänvisat till sitt uttalande i ämnet i skrivelse den 5 oktober 1936 med anslagsäskanden för budgetåret 1937/38. Rådet anförde därvid bland annat följande.

Vid tiden för arbetsrådets tillkomst (år 1919) hade avlöningen för flertalet av de chefsbefattningar, som nu vore placerade i lönegraden A 3, utgått med 11,000 à 12,000 kronor om året. Arbetsrådets ordförande däremot hade från rådets upprättande år 1919 åtnjutit ett arvode av 15,000 kronor jämte dyrtidstillägg. I samband med förordnande av ny ordförande i rådet hade ordförandebefattningen, som dittills betraktats såsom innehavarens huvuduppgift, från och med den 1 januari 1926 ombildats till en befattning, avsedd att innehavas vid sidan av annan tjänst och avlönad med ett arvode av 4,000 kronor, därvid ordförandens arbetsuppgifter fördelats mellan honom och en särskild sekreterare.

Från och med den 1 juli 1927 till och med den 30 juni 1930 hade ordförandeposten varit förenad med befattning inom rådet som sekreterare, tillika ledamot, och vore sedan sistnämnda dag förenad med befattningen som byråchef, tillika ledamot. Efter nyssnämnda dag utginge avlöningen till ordföranden med lön såsom byråchef å extra stat jämte ett årsarvode av 4,000 kronor.

Befattningen som rådets ordförande krävde full daglig tjänstgöring, bland annat med hänsyn till de dispensbeslut, som ordföranden enligt 9 § 8 mom. av allmänna arbetstidslagen och enligt 9 § lantarbetstidslagen hade att meddela. Ordförandebefattningen syntes därför icke kunna innehavas såsom bissyssa vid sidan av annan tjänst.

Vidare borde framhållas, att arbetsrådets arbetsbörda betydligt ökats, sedan den nuvarande innehavaren av befattningen som ordförande och chef för rådet år 1926 tillträdde sin tjänst. Sistnämnda år hade sålunda antalet inkommande ärenden uppgått till 1,295, under det att antalet ärenden för år 1935 uppgått till 3,175. Såsom framhållits syntes dessutom tillkomsten av lantarbetstidslagen medföra en betydande ökning av arbetsbördan för ordföranden och chefen.

Arbetsrådet tillåte sig därjämte erinra om vad som i avlöningshänseende gällde för chefsbefattningen inom två andra verk med sociala arbetsuppgifter, likartade med dem som förekomme inom arbetsrådet, nämligen försäkringsrådet och arbetsdomstolen. Hos försäkringsrådet hade chefsbefattningen sedan år 1924 upprätthållits på förordnande med ett arvode av 15,000 kronor men år 1936 återbesatts med ordinarie innehavare i lönegraden A 3. Befattningen som ordförande i arbetsdomstolen vore för närvarande förenad med ett arvode av 21,000 kronor. Som ett uttryck i viss mån för likställigheten mellan ifrågavarande tre ämbetsverk ville arbetsrådet framhålla, att i samband med förslaget till 1938 års riksdag om återbesättning av chefsbefattningen hos försäkringsrådet med ordinarie innehavare av föredragande departementschefen föreslagits, att sistnämnda befattning, i likhet med vad som gällde för arbetsrådet och i viss mån för arbetsdomstolen, borde i personalförteckningen rubriceras ordförande och chef.

Till komplettering av vad i nu berörda skrivelse anförts beträffande ökningen av rådets arbetsbörda uppgiver rådet, att antalet inkommande ärenden år 1936 uppgått till 3,479 och år 1937 till 4,789 samt att under tiden 1 januari—30 juni 1938 inkommit 2,491 ärenden.

Arbetsrådet anser sig vidare böra föreslå, att vid överförande till ordinarie stat av befattningen såsom extra ordinarie tjänsteman i 20:e lönegraden befattningen omändras till en notarietjänst i 21:a lönegraden. Till stöd härför anföres följande.

I samband med tillkomsten av lantarbetstidslagen hade Kungl. Maj:t genom brev den 30 juni 1936 bestämt, att hos rådet finge tills vidare vara anställd en sekreterare i lönegraden B 26. Det hade därvid förutsatts, att sekreteraren, förutom de egentliga sekreterargöromålen, skulle ombesörja en viss del av föredragningen. Denna hade sedermera uppdelats så, att ordföranden och chefen i regel själv handlade föredragningen av ärenden enligt allmänna arbetstidslagen, under det att sekreteraren föredroge ärenden, som rörde lantarbetstidslagen. Emellertid hade den antydda ökningen i antalet ärenden enligt lantarbetstidslagen medfört, att sekreteraren i stort sett uteslutande finge ägna sin tid åt dessa ärenden. Den förberedande behandlingen av ärendena enligt allmänna arbetstidslagen, arbetet med uppsättning av dessa ärenden ävensom en del andra göromål, som eljest skulle hava ålegat sekreteraren, hade sålunda måst överlämnas till en extra ordinarie tjänsteman.

Med hänsyn till den förändring av arbetsuppgifterna, som rådets utökade arbetsbörda sålunda medfört, funne rådet det vara av behovet påkallat, att hos rådet, vid sidan av sekreterarbefattningen, inrättades en notarietjänst å ordinarie stat.

Vid bifall till vad arbetsrådet sålunda föreslagit skulle å rådets personalförteckning från och med nästa budgetår upptagas följande tjänstemän å ordinarie stat, nämligen en ordförande och chef med placering i lönegraden B 3, en sekreterare i lönegraden A 26, en notarie i lönegraden A 21, en kansli-skrivare i lönegraden A 11 och ett kanslibiträde i lönegraden A 7.

I fråga om det erforderliga antalet sammanträdesdagar under nästa budgetår har arbetsrådet anfört följande.

I avlöningsstaten för innevarande budgetår, liksom för budgetåret 1937/38 vore posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagen till ett belopp av förslagsvis 28,900 kronor, därvid tillika bestämts dels att av nämnda belopp förslagsvis 10,300 kronor finge disponeras till ledamöter och suppleanter, dels ock att dagarvode till ledamot finge utgå under högst 60 sammanträdesdagar. Den tidigare omnämnda utökningen i rådets arbetsbörda under föregående budgetår hade emellertid medfört, att rådet i sin förenämnda skrivelse den 17 januari 1938 sett sig nödsakat att hemställa om en ökning av det antal sammanträdesdagar, för vilka arvode kunde utgå, till 120. Genom brev den 18 mars 1938 hade därefter Kungl. Maj:t förordnat, att annan ledamot av arbetsrådet än ordföranden och chefen finge under budgetåret 1937/38 uppbära dagarvode för högst 100 sammanträdesdagar. Av anslagsposten till dagarvoden hade under sist nämnda budgetår tagits i anspråk ett belopp av 15,018 kronor. För två av ledamöterna belöpte sig antalet sammanträdesdagar till respektive 108 och 107.

Då arbetsrådet förutsätter, att det kommer att visa sig nödvändigt att under budgetåret 1939/40 hålla minst lika många sammanträden som under föregående

budgetår, har rådet hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreskriva, att annan ledamot än ordföranden och chefen måtte få uppbära dagarvode för högst 100 sammanträdesdagar.

Arbetsrådet har härefter i anslutning till det anförda verkställt en uppskattning av medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår.

Det för innevarande budgetår upptagna beloppet av 28,900 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, syntes under förutsättning av bifall till vad som hemställts rörande placeringen i lönegrad av befattningen som ordförande och chef hos rådet, böra minskas med 4,000 kronor, avseende det för närvarande utgående årsarvodet till en ordförande och chef. Med hänsyn därtill kunde posten beräknas till 24,900 kronor.

Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat vore under nyssnämnda förutsättning beräknad efter högsta löneklass i vederbörande lönegrad och uppskattad till, avrundat, tillhoppa 45,000 kronor.

För avlöningar till tjänstemän å extra stat erfordrades icke något belopp.

Delposten till grundavlöningar till icke-ordinarie personal vore för innevarande budgetår upptagen till ett belopp av 19,000 kronor. Därest Kungl. Maj:t bifölle rådets hemställan om överförande av viss personal hos rådet till ordinarie stat, syntes den icke-ordinarie personal, som efter rådets erfarenhet om lantarbetstidslagets inverkan på rådets arbetsbörda under föregående budgetår kunde beräknas bli erforderlig under budgetåret 1938/39, komma att utgöras av en amanuens i lönegrad 10, två skrivbiträden i lönegrad 2, ett vaktbiträde i lönegrad 1 samt en extra tjänsteman med ett månadsarvode av 175 kronor. För grundavlöningar till nämnda befattningshavare skulle åtgå ett belopp av (2,988 + 1,836 + 1,836 + 1,776 + 2,100) 10,536 kronor, efter avdrag av 60 procent av beräknade pensionsavgifter reducerat till 10,236 kronor. Emellertid syntes det med all sannolikhet — såsom rådets dittillsvarande erfarenhet givit vid handen — visa sig nödvändigt att vid särskilt brådskande tillfällen anlita extra arbetskraft både för uppsättning av ärenden och utskrivning samt expediering av desamma. Med hänsyn till att det stora flertalet av de ärenden, arbetsrådet hade att behandla, vore av den natur att uppskov med avgörandet av desamma skulle kunna lända till förfång för näringslivet, kunde någon balansering av ärenden icke ifrågakomma. Arbetsrådet räknade med att det belopp, som syntes bli erforderligt för avlönandet av extra arbetskraft, komme att belöpa sig till minst 2,800 kronor. Anslagsposten syntes därför böra upptagas till 13,000 kronor.

Då delposten till avlöningsförhöjningar under budgetåret 1939/40 — under förutsättning av bifall till rådets hemställan om överförande av vissa befattningshavare till ordinarie stat — icke behövde tagas i anspråk för avlöningsförhöjningar, syntes posten förlagsvis kunna beräknas till ett belopp av 400 kronor.

Posten till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän syntes kunna bortfalla.

De sammanlagda kostnaderna har arbetsrådet i enlighet härmed uppskattat till (24,900 + 45,000 + 13,000 + 400) 83,300 kronor.

I ett av *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* den 7 oktober 1938 avgivet utlåtande anför lönenämnden i huvudsak följande.

Föredragande departementschefen hade till 1937 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, sid. 22) i anledning av rådets då framförda förslag om inrättande av vissa ordinarie tjänster uttalat, att han vore av den uppfattningen, att arbetsrådet i fortsättningen borde bestå som ett fristående ämbetsverk.

Det oaktat hade departementschefen icke ansett sig för det dåvarande kunna biträda rådets förslag i nyssnämnda hänseende. Såsom arbetsrådet självt framhållit, hade rådet genom tillkomsten av lantarbetstidslagen erhållit nya uppgifter. I samband därmed hade ock rådets arbetskrafter förstärkts. Nämnda lag hade emellertid allenast provisorisk giltighet. Bortsett härifrån föreläge ännu icke någon erfarenhet rörande den inverkan, som rådets arbetsbörd kunde komma att röna av de nya lagbestämmelserna, och följaktligen icke heller rörande rådets framtida personalbehov. Med hänsyn till nämnda omständigheter hade departementschefen anfört, att den lämpliga tidpunkten icke för det dåvarande syntes vara inne för överförande av tjänster hos rådet till ordinarie stat.

Beträffande frågan om överförande av arbetsrådet å ordinarie stat syntes det enligt lönenämndens mening icke ankomma på nämnden att uttala sig, huruvida tidpunkten för en dylik åtgärd nu kunde anses vara inne. Skulle emellertid så finnas vara fallet, hade lönenämnden intet att erinra mot att det av rådet föreslagna antalet befattningar nu erhöles ordinarie karaktär.

I anledning av förslaget om ändrad löneställning för arbetsrådets ordförande och chef ville lönenämnden erinra, att nämnden i ett den 30 september 1937 avgivet utlåtande angående förslag till ändrade avlöningsvillkor för nämnda befattningshavare uttalat, att avlöningsförmånerna för byråchefer och vissa verkschefer syntes komma att bliva föremål för granskning av 1936 års lönekommitté. Under sådana förhållanden hade lönenämnden för sin del hållit före, att arbetsrådets då framlagda förslag om ändrad ställning i lönehänseende för rådets ordförande och chef icke för det dåvarande borde upptagas till avgörande för sig, utan borde förslaget enligt nämndens mening i stället prövas i samband med den allmänna översyn av likartade frågor, som kunde förväntas komma att verkställas av sagda kommitté. Lönenämnden hade fördenskull velat föreslå, att framställningen icke måtte föranleda annan åtgärd, än att densamma överlämnades till 1936 års lönekommitté för att tagas i övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag.

Sin sålunda uttalade uppfattning rörande frågan om löneställningen för rådets ordförande och chef vidhölle lönenämnden alltjämt. Nämnden föresloge därför, att sagda spörsmål upptoges till övervägande i samband med den förestående revisionen av tjänsteförteckningen till civila avlöningsreglementet.

Över arbetsrådets framställning har vidare *statskontoret* den 24 oktober 1938 avgivet utlåtande. Statskontoret har därvid beträffande den ifrågasatta överflyttningen till ordinarie stat av vissa befattningshavare hos rådet bland annat anfört:

Det ville förefalla statskontoret, som om starka skäl talade för att i viss utsträckning överföra befattningshavarna hos detsamma till ordinarie stat. Någon risk att verkställa en dylik överflyttning i den omfattning, som av rådet föreslagits, syntes — såvitt statskontoret kunde finna — icke föreligga.

Statskontoret hade vid sådant förhållande för sin del ingen annan erinran mot förslaget ifråga, än att ämbetsverket ansåge, att befattningen som ledamot, tillika byråchef, vars innehavare därjämte vore rådets ordförande och chef, åtminstone tillsvidare borde kvarstå såsom byråchefstjänst — ehuru å ordinarie stat — i 30:e lönegraden med bibehållande av det särskilda ordförande- och chefsarvodet å 4,000 kronor för år. Frågan om ändrad tjänsteställning för arbetsrådets chef syntes nämligen vara av den art, att densamma borde upptagas först i samband med den förestående revisionen av gällande tjänsteförteckningar för den civila statsförvaltningen. Enligt vad som framginge av 1938 års statsverksproposition (5:e HT, sid. 21) fann sig vederbörande departe-

mentschef och föranlåten att förorda uppskov tillsvidare med ståndpunkts-tagandet till detta spörsmål. Till sist ville statskontoret beträffande denna fråga endast uttala, att den av arbetsrådet uppdragna jämförelsen mellan dess chef samt ordförandena i arbetsdomstolen och försäkringsrådet icke syntes vara hållbar.

Förevarande framställning i övrigt hade icke givit statskontoret anledning till erinran eller annat uttalande, än att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för den händelse ämbetsverkets uppfattning rörande arbetsrådets ordförande och chefs tjänste- och löneställning vunne gillande, syntes böra bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 28,900 kronor.

I en den 13 februari 1939 dagtecknad promemoria har därefter *arbetsrådet* verkställt beräkningar rörande rådets medelsbehov, därest förslaget till arbetstidslag för detaljhandeln kommer att godtagas av årets riksdag.

Inledningsvis påpekas i promemorian vanskligheten av att söka bedöma, i vilken grad den nya lagstiftningens genomförande kan komma att inverka på rådets arbetsbörda och därigenom öka kostnaderna för rådets verksamhet. I sagda hänseende anföres följande:

Viss ledning vid bedömandet syntes kunna hämtas ur de erfarenheter, som hade gjorts efter tillkomsten av 1936 års lantarbetstidslag. Under budgetåret 1935/36 hade sålunda rådets utgifter uppgått till 53,470 kronor, under det att dessa sistförflutna budgetår stigit till ej mindre än 98,011 kronor. En markerad ökning av rådets arbetsbörda hade inträtt i och med ikraftträdandet av 1937 års ändringar i lantarbetstidslagen, som bland annat inneburit en avsevärd utvidgning av lagens tillämplighetsområde. Arbetsrådet hade därför sett sig nödsakat att för budgetåret 1937/38 begära förstärkning av anslaget (80,300 kronor) å sammanlagt 19,700 kronor. Jämväl det för innevarande budgetår anvisade anslaget (87,500 kronor) hade visat sig vara otillräckligt, i följd varav rådet i skrivelse den 5 december 1938 hemställt om en höjning av detsamma med 8,900 kronor.

Efter hänvisning till de av mig förut relaterade anslagsäskandena i arbetsrådets skrivelse den 5 september 1938 yttrar arbetsrådet vidare:

Därest den ifrågasatta arbetstidslagen för detaljhandeln komme till stånd, syntes kostnaderna för rådets verksamhet komma att ganska avsevärt ökas. Försiktigheten syntes bjuda, att nämnda kostnadsökning beräknades till ett belopp, som nära sammanföll med det ökade anslagsbehov, som genomförandet av lantarbetstidslagen, såsom ovan angivits, visade sig medföra. Vid denna uppskattning torde framför allt böra tagas hänsyn till att den ifrågasatta lagstiftningen hade en mycket vittgående omfattning, alldenstund den inbegrepe alla detaljhandelsföretag med mer än en anställd arbetstagarare och i arbetstagarantalet även skulle inräknas familjemedlemmar. Det vore tydligt, att den nya lagen komme att avsevärt ingripa i arbetstidsförhållandena vid det stora antalet mindre företag, och det vore därför att förvänta att antalet ansökningar om eftergift från lagens bestämmelser komme att bli betydande, åtminstone under de första åren efter lagens ikraftträdande. Vidare torde ansökningarna om avgöranden och utlåtanden rörande lagens tillämpning medföra betydande utredningsarbete och grundliga överväganden, då den nya lagens tillämplighetsområde i praktiken ofta icke torde vara skarpt avgränsat mot det område, som omfattades av den allmänna arbetstidslagen. Härtill komme att genom den nya lagen åt rådet överlämnas arbetsuppgifter, som icke förelegat enligt lantarbetstidslagen, nämligen att medgiva övertid enligt

7 § 3 mom. och att meddela dispens från lagens bestämmelser om rast under arbetstiden.

Arbetsrådet räknar emellertid med samma ordinarie personal, som föreslagits i rådets tidigare framställning, och upptager i följd härav liksom förut posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat till 45,000 kronor.

Däremot föreslår arbetsrådet inrättande av en ny befattning å extra stat såsom byråchef, tillika ledamot, med avlöning enligt 30:e lönegraden. Till avlöning till tjänsteman å extra stat beräknas i följd härav ett belopp av 10,700 kronor. Såsom motivering för detta förslag anför arbetsrådet:

Arbetsrådets ursprungliga stat (1919) hade utom ordföranden upptagit två föredragande ledamöter med arvoden å 12,000 kronor samt en sekreterare, tillika föredragande, med avlöning enligt tredje normalgraden (byråchefslön). Under år 1920, då antalet inkommande ärenden uppgått till 2,905, hade ytterligare två sekreterare, tillika föredragande, i dåvarande tredje normalgraden samt en sekreterare i dåvarande andra normalgraden måst anställas. Sedermera hade rådets arbetsbörda minskats, och från och med den 1 juli 1925 till den 31 oktober 1936, då lantarbetstidslagen trätt i kraft, hade hela föredragningen jämte sekreterargöromålen ombesörjts av ordföranden. — De ökade uppgifter, som efter genomförandet av arbetstidslagstiftningen för detaljhandeln komme att åvila arbetsrådet, gjorde det ofrånkomligt att i viss mån återgå till den organisation som tidigare gällt. Sedan den 1 november 1937, då ändringarna i lantarbetstidslagen trätt i kraft, hölles i regel två sammanträden i veckan (under vissa perioder tre eller till och med fyra sammanträden i veckan). Efter tillkomsten av den nya lagstiftningen torde vara nödvändigt att utöka antalet sammanträdesdagar till minst tre per vecka, och det torde icke kunna undvikas att under tider, då tillströmningen av ärenden vore stor, hålla fyra eller fem sammanträden i veckan. Med hänsyn framför allt till den utvidgning av området för rådets verksamhet, som genom införandet av den nya lagstiftningen ägt rum på några få år, syntes det vara ofrånkomligt att åvägabringa en förstärkning av antalet opartiska ledamöter. Utan tvekan lämpligast vore härvid att inrätta en byråchefstjänst, vars innehavare skulle tjänstgöra som föredragande ledamot. Genom denna anordning skulle vinnas, att rådet, förutom ordföranden, ägde tillgång till en ledamot, som helt kunde ägna sin tid åt de arbetstidslagsfrågor, som rådet hade under bedömande. Till belysning av det sagda kunde anföras, att under år 1920, då förutom ordföranden i handläggningen av ärenden deltagit två ledamöter med full tjänstgöring, antalet inkommande ärenden uppgått till 2,905, under det att under år 1938 — alltså innan arbetstidslagen för detaljhandeln kommit till — antalet ärenden belöpt sig till 6,543.

Vid organiserandet av tjänstgöringen för den föreslagne nye ledamoten vore två utvägar tänkbara. Det ena alternativet vore att den nye ledamoten deltog i handläggningen av samtliga ärenden. För genomförandet av detta alternativ, som ur arbetssynpunkt vore att föredraga, erfordrades en ändring av 9 § 6 mom. lagen om arbetstidens begränsning den 16 maj 1930, vari föreskrevs, att ej flera än sju ledamöter finge deltaga i handläggningen av ärende inför rådet. En dylik lagändring syntes emellertid lämpligen kunna företagas i samband med den mindre ändring i 1 § av nämnda lag, som bleve en följd av den nya lagstiftningen om arbetstidslag för detaljhandeln. — Det andra alternativet vore att tjänstgöringen fördelades mellan ledamöterna så, att

den nye ledamoten ersatte en av de opartiska ledamöterna vid handläggningen av vissa slags ärenden. Fördelningen av tjänstgöringen torde i så fall lämpligen böra få ankomma på ordföranden. En dylik anordning skulle dels underlätta arbetsbördan för nyssnämnda ledamöter och dels medföra den fördelen, att suppleanter icke behöfve inkallas i den utsträckning, som kunde befaras bli va nödvändig med bibehållande av nuvarande organisation.

Inrättandet av en byråchefstjänst skulle vidare medföra en med hänsyn till den nya lagstiftningen behöfelig lättnad i ordförandens arbetsbörda, då det för närvarande ålåg ordföranden att jämväl bestrida de göromål, som enligt den för rådet den 4 maj 1934 utfärdade instruktionen tillkomme byråchef i rådet. En dylik sammankoppling av arbetsuppgifter, som varit möjlig att genomföra vid tiden för nämnda instruktions utfärdande, syntes vara otänkbar med den ökning av arbetsbördan, som komme att inträda efter den nya lagstiftningens ikraftträdande. Erinras kunde i detta sammanhang att antalet inkommande ärenden år 1933 uppgått allenast till 1,766, medan det såsom nyss anförts år 1938 stigit till 6,543.

Det vore vidare i hög grad lämpligt att äga tillgång till en ledamot av rådet med heltidstjänstgöring, som vid ordförandens frånvaro (semester, offentligt uppdrag, tjänsteresa m. m.) kunde meddela provisoriska beslut i brådskande ärenden enligt 9 § 8 mom. lagen om arbetstidens begränsning den 16 maj 1930.

I fråga om posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har arbetsrådet i promemorian beräknat ett belopp av 35,400 kronor eller sålunda 10,500 kronor mera än vad i framställningen i september 1938 föreslagits. Denna höjning sammanhänger till viss del med ett av rådet framställt yrkande, att ordförandens ställföreträdare måtte komma i åtnjutande av ett från 2,000 kronor till 3,000 kronor ökat årsarvode. Vidare medför det i anledning av den nya lagen från 7 till 9 ökade antalet ledamöter ett behov av ökat anslag till årsarvoden med $(2 \times 1,500)$ 3,000 kronor, varjämte till dagarvoden till ledamöter och suppleanter ansetts böra beräknas en kostnad av 16,800 kronor, innebärande en ökning av det tidigare uppskattade beloppet med 6,500 kronor. Till stöd härför anför rådet:

För handläggning av ärenden enligt den föreslagna nya lagen torde det vara behöfvt att hålla ett sammanträde i veckan. Den härigenom uppkommande merbelastningen av anslaget kunde approximativt beräknas till 6,500 kronor (50×130) . Anslagsposten syntes alltså böra beräknas till 16,800 kronor.

I staten för budgetåret 1937/38, liksom i staten för innevarande budgetår, vore antalet sammanträdesdagar, för vilka dagarvode finge utgå, maximerat till 60. Sedan arbetsrådet i underdånig skrivelse den 17 januari 1938 hemställt, att nämnda antal måtte höjas till 120, hade Kungl. Maj:t genom brev den 18 mars 1938 förordnat, att annan ledamot än ordföranden och chefen finge under budgetåret 1937/38 uppbära dagarvode för högst 100 sammanträdesdagar. För innevarande budgetår hade rådet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 december 1938 anhållit, att antalet sammanträdesdagar, för vilka ersättning finge utgå, måtte bestämmas till 100. Det vore sannolikt, att antalet sammanträdesdagar per år efter tillkomsten av den nya lagstiftningen komme att överskrida 150. Med hänsyn till att det torde visa sig nödvändigt att i viss utsträckning anlita suppleanter, syntes emellertid kunna föreskrivas, att annan ledamot än ordföranden och chefen finge uppbära arvode för högst 150 sammanträdesdagar.

Till grundavlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m. hade i rådets skrivelse den 5 september 1938 föreslagits ett belopp av 13,000 kronor. I promemorian har av följande skäl ansetts erforderligt att vidtaga en höjning med 12,100 kronor. Antalet amanuenser föreslås ökat från en med placering i 10:e lönegraden till två med placering i 14:e lönegraden, vilket skulle medföra en höjning av ifrågavarande delpost med 4,356 kronor till 7,344 kronor. Antalet skrivbiträden föreslås ökat från tidigare föreslagna två med placering i 2:a lönegraden till tre med placering i 3:e lönegraden, innebärande en kostnadsökning av 2,016 kronor.

Slutligen föreslås att vaktbiträdet placeras i 2:a lönegraden i stället för 1:a lönegraden, varigenom denne befattningshavares lön skulle ökas med 60 kronor till 1,836 kronor, samt att — utöver en extra tjänsteman med månadsarvode av 175 kronor — anställas ytterligare en extra tjänsteman med månadsarvode av 250 kronor. Till grundavlöningar till nämnda befattningshavare skulle i anslutning härtill få beräknas ett belopp av 19,300 kronor. Dessutom har arbetsrådet räknat med ett ökat medelsbehov till tillfälliga biträden, övertid ersättningar m. m. med 3,000 kronor, varigenom till detta ändamål borde anvisas $(2,800 + 3,000)$ 5,800 kronor. Totala beloppet till grundavlöningar m. m. skulle således beräknas till $(19,300 + 5,800)$ 25,100 kronor.

Till avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har i förhållande till tidigare angivet belopp föreslagits en höjning med 100 kronor. För ändamålet skulle sålunda erfordras 500 kronor.

De sammanlagda kostnaderna beräknas således i promemorian till $(45,000 + 10,700 + 35,400 + 25,100 + 500)$ 116,700 kronor.

Slutligen framhålles i promemorian, att för den händelse arbetsrådets befattning med den nya lagen icke skulle taga sin början vid budgetårsskiftet utan först vid en senare tidpunkt, exempelvis den 1 oktober 1939, rådets anslagsbehov borde för tiden intill sistnämnda dag beräknas efter de grunder, som angivits i rådets skrivelse den 5 september 1938 och för tiden därefter enligt de i promemorian angivna grunderna.

Över arbetsrådets tilläggsframställning har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* den 22 februari 1939 avgivit utlåtande. Lönenämnden anför därvid:

Vad först anginge den föreslagna byråchefstjänsten, vore lönenämnden för sin del tveksam, huruvida tillräcklig anledning föreläge att inrätta en befattning i så hög löneställning. Lönenämnden ville sålunda erinra om, att vid lantarbetstidslagens tillkomst arbetsrådets personal utökats med en sekreterare i 26:e lönegraden. En motsvarande förstärkning av den kvalificerade personalen syntes lönenämnden nu i första hand komma ifråga. För den händelse befattningshavaren icke allenast skulle vara föredragande utan även ledamot i rådet, syntes han kunna erhålla ställning såsom sekreterare och biträdande ledamot, i likhet med vad som förekomme i pensionsstyrelsen. Möjligen kunde tänkas en befattning såsom byrådirektör och biträdande ledamot i 28:e lönegraden, vilket jämväl förekomme i nyssnämnda styrelse. Under alla förhållanden borde den nye befattningshavaren anställas allenast såsom extra ordinarie tjänsteman, enär extrastatstjänsterna vore avsedda att avskaffas.

Beträffande det i promemorian framlagda förslaget rörande avlöning till amanuenser och skrivbiträden ville lönenämnden allenast erinra om, att enligt det av 1936 års lönekommitté framlagda förslaget till civilt icke-ordinarie-reglemente det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, till vilka lönegrader olika extra ordinarie befattningar skulle vara att hänföra. Lönegrads-placeringen av de extra ordinarie befattningarna hos arbetsrådet syntes för-densskull böra bliva beroende på placeringen av motsvarande befattningar vid andra verk inom den civila statsförvaltningen.

Statskontoret har i utlåtande den 22 februari 1939 anfört, att ämbetsverket icke kunnat undgå att finna de begärda anslagsökningarna väl stora, särskilt i betraktande av att tidpunkten för ikraftträdandet av den föreslagna arbetstidslagen för detaljhandeln ännu ej vore bestämd och att ingen som helst erfarenhet föreläge i fråga om de verkningar, lagens ikraftträdande kunde komma att få på arbetsrådets arbetsbörda. Statskontoret anför vidare:

Av denna anledning kunde statskontoret för närvarande icke tillstyrka, att årsarvodet till ordförandens ställföreträdare höjdes till 3,000 kronor för år eller att det årliga antalet sammanträden, för vilka annan ledamot av rådet än ordföranden och chefen finge åtnjuta dagarvode, utökades till mer än 120. Icke heller kunde statskontoret förorda bifall till förslaget om inrättande av en extra ordinarie befattning såsom byråchef, tillika ledamot, i 30:e lönegraden. Ämbetsverket ansåge, att arbetsrådets behov av ytterligare kvalificerad arbetskraft, åtminstone tills vidare, kunde tillgodoses genom anställande av en extra ordinarie notarie i 21:a lönegraden, i all synnerhet som rådet redan förfogade över en sekreterare i 26:e lönegraden.

Beträffande det i promemorian framförda förslaget om utökande av antalet skrivbiträden från två till tre samt dessa befattningshavares uppflyttning i 3:e lönegraden ville statskontoret i så måtto förorda bifall till förslaget, att ämbetsverket tillstyrkte, att medel anvisades till avlöning åt tre extra ordinarie biträden hos arbetsrådet, ett i 4:e lönegraden och två i 2:a lönegraden. För avlönande av tillfälliga biträden, övertidsersättningar m. m. ansåge statskontoret ett belopp å 4,800 kronor vara fullt tillräckligt.

Arbetsrådets verksamhetsområde har under senare tid avsevärt utvidgats genom tillkomsten av 1936 års lantarbetstidslag med däri vidtagna ändringar. På min hemställan har vidare Kungl. Maj:t i proposition den 24 februari 1939, nr 96, förelagt riksdagen förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, enligt vilken lag arbetsrådet skulle erhålla nya betydelsefulla uppgifter. Även om lantarbetstidslagen tills vidare blott har provisorisk giltighet och jämväl den föreslagna arbetstidslagen för detaljhandeln till en början blott är avsedd att gälla för viss kortare tid, torde det dock numera stå klart, att arbetsrådets medverkan vid tillämpningen av arbetstidslagstiftningen icke kan undvaras och att rådet därför i fortsättningen bör bestå såsom ett självständigt ämbetsverk. Vid sådant förhållande och då det med visshet kan förutses, att rådets arbete även i framtiden kommer att bliva av betydande omfattning, synes mig nu tidpunkten vara inne att uppföra arbetsrådet å ordinarie stat.

I överensstämmelse med rådets förslag förordar jag därför, att de nuvarande befattningarna såsom sekreterare å extra stat i 26:e lönegraden, såsom e. o. kansliskrivare i 11:e lönegraden och såsom e. o. kanslibitråde i 7:e lönegraden

Departements-
chefen

med bibehållen lönegradsplacering överflyttas till ordinarie stat. Ävenså tillstyrker jag, att den nuvarande befattningen såsom e. o. tjänsteman i 20:e lönegraden ombildas till en ordinarie notariatjänst i 21:a lönegraden.

Med hänsyn till förestående revision av gällande tjänsteförteckning finner jag mig icke kunna förorda, att en definitiv lönereglering av befattningen såsom rådets ordförande och chef nu kommer till stånd. Däremot tillstyrker jag, att den med chefsbefattningen förenade, i 30:e lönegraden uppförda befattningen såsom ledamot, tillika byråchef, överflyttas från extra till ordinarie stat. Vid bifall härtil bör det hittillsvarande årsarvodet till ordföranden och chefen bibehållas vid nuvarande belopp.

Därest förenämnda proposition bifalles, kommer utan tvivel rådets arbetsbörda att avsevärt ökas. Huru stor denna ökning blir, är givetvis mycket svårt att på förhand bedöma. Arbetsrådets förslag att i anledning av den nya lagstiftningen inrätta en tjänst i 30:e lönegraden kan jag icke biträda men förordar i stället i överensstämmelse med lönenämndens hemställan inrättandet av en extra ordinarie sekreterartjänst i 26:e lönegraden. I övrigt ansluter jag mig till rådets förslag rörande förstärkningen av den extra ordinarie personalen dock med den jämkningen att jag i likhet med statskontoret anser, att av de ifrågasatta tre extra ordinarie biträdena ett bör placeras såsom kontorsbiträde i 4:e lönegraden, medan de två andra böra erhålla ställning såsom skrivbiträden i 2:a lönegraden.

Enligt det framlagda förslaget till arbetstidslag för detaljhandeln skall Kungl. Maj:t för tjänstgöring i arbetsrådet vid handläggningen av i lagen avsedda ärenden utse två med detaljhandelns förhållanden förtrogna ledamöter. För var och en av ledamöterna skall utses minst två suppleanter. Såsom följd av detta förslag måste antalet ledamöter hos rådet utökas från sju till nio.

Då den nya lagen, såvitt den avser arbetsrådets befogenhet och verksamhet, är avsedd att träda i kraft den 1 oktober 1939, bör den i anledning av lagen erforderliga personalförstärkningen genomföras från och med nämnda dag. Även ökningen av antalet ledamöter i rådet bör äga rum från och med samma dag.

Däremot utgår jag från att de av mig förordade ordinarie tjänsterna böra inrättas redan från och med ingången av nästa budgetår.

Vad slutligen angår det årliga antalet sammanträden, för vilka annan ledamot av rådet än ordföranden och chefen må åtnjuta dagarvode, vill jag erinra, att Kungl. Maj:t för såväl nästföregående som innevarande budgetår efter särskilda framställningar medgivit, att antalet må utökas till högst 100 för år. Med hänsyn härtil och under förutsättning därjämte att lagförslaget om arbetstiden inom detaljhandeln kommer till genomförande vid föreslagen tidpunkt synes erforderligt att rätten till arvoden utsträcker att gälla ett ytterligare antal sammanträden. I likhet med vad statskontoret föreslagit torde antalet böra bestämmas till högst 120 för år.

Vad härefter angår beräkningen av erforderliga anslagsposter bör, vid bifall till vad jag föreslagit, å avlöningsstaten för arbetsrådet upptagas en post till

avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, vilken jämlikt det nya avlöningsreglementet synes kunna uppskattas till 41,500 kronor.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, synes böra uppföras med 37,700 kronor. Härvid har jag räknat med oförändrade årsarvoden såväl till rådets ordförande och chef som ock till den ledamot av rådet, som tillika fungerar såsom ställföreträdare för ordföranden. Hänsyn har vidare tagits till den utökning av antalet ledamöter i rådet, som föranledes av den föreslagna lagen om arbets-tidsbegränsning inom detaljhandeln, därvid jag utgått från att de nya ledamöterna av rådet skola erhålla arvoden enligt samma grunder, som gälla för flertalet övriga ledamöter.

För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör vidare upptagas en särskild post. Härvid synes till grundavlöningar m. m. få beräknas ett belopp av tillhoppa 33,000 kronor. Till avlöningsförhöjningar m. m. torde ett belopp av 500 kronor bliva erforderligt.

Någon post för särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän torde icke vidare böra upptagas. Däremot erfordras en anslagspost för rörligt tillägg. Härför beräknar jag ett belopp av 4,500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för avlöningar till arbetsrådet skulle enligt dessa kalkyler utgöra (41,500 + 37,700 + 33,000 + 500 + 4,500) 117,200 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för arbetsrådet:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 ledamot, tillika byråchef	A 30
1 sekreterare	A 26
1 notarie	A 21
1 kansliskrivare	A 11
1 kanslibiträde	A 7

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 sekreterare	Eo 26;
---------------------	--------

dels godkänna följande avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	41,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	37,700

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	33,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m.,		
<i>förslagsvis</i>	»	500 kronor 33,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
<hr/>		
Summa förslagsanslag kronor 117,200;		
<i>dels ock till Arbetsrådet: Avlöningar för budgetåret 1939/40</i>		
<i>anvisa ett förslagsanslag av</i>		<i>kronor 117,200</i>

2:o) **Arbetsrådet. Omkostnader.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 17,000 kronor.

Den 22 april 1938 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för arbetsrådet att tillämpas under budgetåret 1938/39:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	12,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
<hr/>		
Summa kronor 17,000		

I samband med omkostnadsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, med tillämpning under budgetåret 1938/39, att anslagsposten till reseersättningar icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas samt att av anslagsposten till expenser finge för nedan nämnda ändamål tagas i anspråk följande belopp, nämligen:

Lyse, <i>förslagsvis</i>	kronor	200
Övriga expenser, <i>högst</i>	»	4,800

I skrivelse den 5 september 1938 har *arbetsrådet* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår. Rådet har därvid ansett posten till reseersättningar kunna bibehållas oförändrad. Posten har alltså upptagits till 12,000 kronor.

Till expenser har rådet däremot beräknat ett medelsbehov av 8,000 kronor, innebärande en höjning med 3,000 kronor i jämförelse med beloppet för innevarande budgetår. Höjningen är avsedd att tillgodose ett ökat behov av medel till övriga expenser, medan till lyse räknats med oförändrat belopp. Till stöd för dessa beräkningar åberopar rådet, att det till övriga expenser avsedda beloppet, 4,800 kronor, visat sig vara för knappt tilltaget redan för behovet under föregående budgetår, på grund varav Kungl. Maj:t genom beslut den 8 april 1938 höjt beloppet till 8,000 kronor. Med hänsyn till att den föregående budgetår inträdande ökningen i arbetsrådets arbetsbörda — framför allt beroende på 1937 års ändringar i lantarbetstidslagen — med all sannolikhet komme att bestå jämväl under budgetåret 1939/40, borde nu för expenser beräknas ett lika stort belopp, som för budgetåret 1937/38.

Omkostnadsanslaget beräknas således till (12,000 + 8,000) 20,000 kronor.

I sin förut omnämnda promemoria har *arbetsrådet* på anförda skäl föreslagit en höjning i förhållande till den i september 1938 ingivna framställningen av posterna till reseersättningar och expenser med vardera 3,000 kronor, varigenom omkostnadsstaten skulle beräknas till 26,000 kronor. Beträffande sistnämnda post framhålles, att då utökningen av personalen hos rådet dels medför en stegring av de allmänna expensutgifterna, dels ock nödvändiggör nyinköp av engångsnatur av möbler, kontorsmaskiner och dylikt, synes en höjning av samma post med nämnda belopp, 3,000 kronor, vara erforderlig.

Statskontoret anför i sitt utlåtande den 22 februari 1939 över promemorian, att anslagsposterna till reseersättningar och till expenser lämpligen kunde begränsas till förslagsvis 13,500 kronor respektive 9,500 kronor.

En höjning av ifrågavarande anslag är tydligen påkallad, men höjningen synes mig kunna göras något mindre än *arbetsrådet* föreslagit. För min del förordar jag, att för reseersättningar beräknas ett belopp av 14,000 kronor och för expenser ett belopp av 10,000 kronor. Enligt dessa kalkyler bör anslaget upptagas till 24,000 kronor. *Departements-
chefen.*

På grund härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 24,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.